

TEKNİK ELEMANLA İLGİLİ

VETERİNER FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA VERİLMİŞ OLAN

R A P O R

Histoloji ve embriyoloji kürsüsünün -görev ve ödevlerini göz önünde bulundurarak bu günkü durumunu başka memleketlerin aynı kurumlarıyla karşılaştırmalı olarak incelemeyi ve görüşlerimizi bir rapor halinde bildirmeyi lüzumlu gördük.

Histoloji ve embriyoloji tıp öğretiminde, anatomi, fizyoloji, biyokimya gibi, klinik **öncesinin** ana derslerindedir. Morfoloji grubu derslerinin öğretiminde **tatbikat**, nazari derslerin üstünde bir öneme sahiptir. Öğretim yanında araştırma da akademik kurumların ana görevlerindedir.

Bu kürsünün öğretim ve araştırma fonksiyonunda en önemli hususlar: (A) yer, (B) araçlar ve (C) personel olmak üzere, üç bölümde ele alındı.

Bu raporumuzda kürsümüzü Londra Veteriner Kollejininkiyle karşılaştırdık. Bu kollejde histoloji ve embriyoloji, anglo-sakson sistemine uygun olarak, biyolojiye bağlı bir enstitü halindedir.

A - Yer bakımından, öğrenci sayısına (50-75) göre, ihtiyacı karşılayacak yeterlikte derslane, lâboratuvarlar ve tatbikat salonu vardır. Öğrencilerin girip çıkabilecekleri lâboratuvar, tatbikat salonunun bir parçası halindedir. Öğretim üyeleri, asistanlar ve ihtisas yapanlara mahsus ayrı bir araştırma lâboratuvarı ile tecrübe hayvanları için bokslar ve akvaryumlara önem verilmiştir.

B - Araç bakımından, elektron-mikroskop dahil olmak üzere, çeşitli projeksiyonlar, fotoğraf imkânları, karanlık odaları, fazenkontrast, polarizasyon, fluoressans mikroskop gibi, araştırmalarda kullanılan optik araçlara ilâveten, her öğrenci için bir mikroskop ve lâboratuvar manipulasyonlarını tatbik edebilecekleri lâboratuvar masaları vardır. Öğrencilere nazari olarak öğretilen doku ve organlar, tam olarak, preparat ve slayd halinde gösterilebilmektedir.

C - *Personel*, bu kadro öğretim üyeleriyle yardımcılardan ibarettir. Yardımcılar üç kategori teşkil etmişlerdir: 1) kadrolu asistanlar, bunlar bizde olduğu gibi, belirli ölçüler içerisinde doktora v.s. gibi, çeşitli akademik basamakları aşmak mecburiyetindedirler; 2) Kadrosuz asistanlar, bunlar üniversite sonrası (post graduate) öğretim görüp, biyolojinin dallarında araştırma

yapan elemanlardır; 3) Araştırmacılar, bunlar kıraliyet hükümetinin ve birtakım hayır kurumlarının burslarına bağlı fakülte bitirmiş elemanlardır; bunların sayısı az değildir.

Doğrudan doğruya öğretim ve araştırma ile uğraşan öğretim üyelerinin ve asistanların (1,2 ve 3) en önemli yardımcıları teknik eleman kadrosudur. Enstitünün öğretim ve araştırma faaliyeti tamamen bu teknik elemanların üzerindedir. Bunlar enstitünün itibarı yüksek kişileridir. Aldıkları ücret yüksek tahsil görmüşlerden (serbest çalışanlardan) aşağı değildir; tekaüt olma hakları vardır, sosyal dereceleri öğretim üyelerinin yanındadır; herşeyden, özellikle demirbaştan bunlar mes'uldür. Bu teknik elemanlar öğrenci preparatlarının hazırlanmasında olduğu kadar, araştırma işlerinde de yürütücü rolündedirler; dallarıyla ilgili literatürü de izleyebilen bu yardımcı elemanlar, kurumlarına uzun yıllar bağlı kalabilirler (bu kurumların en emektar kişisi genel olarak, profesörlerden de önde bu elemanlar arasındadır). Teknik kadro, öğretim-araştırma kurumlarının canı demektir.

Adı geçen kollejin histoloji ve embriyoloji enstitüsünde kadrosuz asistanlardan başka (bunların sayısı zamanla değişir) ayrıca üç teknik yardımcı vardır; baş tekniker formasyonu mükemmel bir elemandır. Bu kuruluş ve elemanlarıyla adı geçen enstitü öğretim işi yanında dünya ilim âlemine devamlı olarak kaliteli çalışmalar veren, potensiyeli yüksek bir kurumdur. Durumun Baltık memleketleri, Almanya ve Fransa gibi, diğer batı memleketlerinde daha başka olmadığı muhakkaktır.

Bizdeki Durum :

1933 den buyana 30 senelik geçmişi olan kurumumuzda 1933-1948 dönemindeki durum :

A - Yer bakımından durum, bodrum katta laboratuvar olarak bir oda, aydınlatma tertibatı yetersiz bir tatbikat salonu (fakültenin bütün mikroskopik tatbikatlarının müşterek yapıldığı yer) ile yetinildi.

B - Araç bakımından durum; öğretim üyesi ve yardımcıları için iki monokular mikroskop, bir mikrotom ve bir de gazla çalışan etüv ile kaplar v.s. bütün malzemeyi teşkil ediyordu (bu malzeme ile ancak öğrenci preparatları hazırlanabilirdi). Öğrenci tatbikatları için mevcut 15 mikroskop müştereken (patoloji, parazitoloji ve bakteriyoloji) kullanılıyor, 70-80 kişilik sınıflarda bir preparatı incelemek üzere, her öğrenci mikroskopa ancak bir dakika bakabilme imkânına sahip bulunuyordu.

C - Personel bakımından durum; iki öğretim üyesi ve iki asistandan ibaretti. Teknik eleman olarak, laboran adı altında kullanılan ilk okul mezunu personel, laboratuvar işlerinde çalıştırılmıştır. 250-300 TL. ücret alan bu elemanlar kürsünün günlük yazı işlerini yürütebilecek seviyenin de altındadır.

lar. Asistanlar kadrolu, akademik personel oldukları için belirli ölçüler içerisinde doktora ve doçentlik tezi gibi, kanuna bağlı çalışmalar yapmak mecburiyetindedirler. Bunların laboratuvara bağlılıkları periyodik değişiklikler gösterdiği için, araştırma faaliyetlerinde devamlılık temini mümkün olmaz. Bu devamlılığın temini, ancak, öğretim üyelerinin bir tekniker gibi, bizzat laboratuvarda çalışmalarına bağlıdır.

Öğretim üyeleri, dünyanın hiçbir yerinde teknik elemana düşen işlerle devamlı olarak meşgul olup, kütüphaneden uzak kalmak mecburiyetinde bulunmaz. Bu tersine işleyen sistem üniversitemizde (fakültemizde) öğretim üyelerinin daima belirli bir seviyenin altında kalmasını mecbur kılmıştır.

Son birkaç yıldan beri kürsümüz (A) yer ve (B) araçlar bakımından nisbeten noksatsız bir duruma geçmiş bulunmaktadır. Buna karşılık teknik personel bakımından eski elem verici hal devam etmektedir.

Yer ve malzemenin nispeten yeter olmasına rağmen, kürsümüzün bu iyi durumun tabii karşılığı olması lâzım gelen görevi yerine getirmesine imkân yoktur.

Memleketimizde zamanın ihtiyaçları karşısında ödevleri her gün biraz daha önem kazanan bu kurumların, muasırlarına benzer derecede verimli olabilmesi, teknik personel işinin halline bağlıdır. (Tıp Fakültelerindeki benzeri kürsülerde, bu kurumların yüksek ödenekli hastabakıcı kadrolarına sahip olmalarından ötürü, ıstırap aynı derecede hissedilmeyebilir). Bu itibarla, bugün herşeyden önce bu davanın hallini, en önemli üniversite meselelerinin başına koymak lâzım gelir.

Bunun için, batı memleketlerinde ve özellikle, Almanyada olduğu gibi, teknik eleman okullarının açılması ele alınabilirse de, kürsülerimize bu teknik elemanları bağliayacak, yüksek ücretli cazip kadrolar temin edilmesi de kestirme bir yol olabilir. Bu okul filhal açılmadığı takdirde, hazırlanacak bir plâna göre, bu elemanları kendi kurumlarımızda yetiştirmek de mümkündür. Nitekim Almanya'da teknik okulları bitirenler, enstitü, hastahane ve fakültelerde görev almadan önce, adı geçen kurumlarda staj görerek bir yeterlik belgesi alırlar.

Bu önemli davanın bir üniversite meselesi olarak ele alınmasında, fakültenin gerekli teşebbüslerde bulunmasını rica ederken, önümüzdeki bütçe yılında kürsümüze yüksek ücretli bir tekniker kadrosunun temini lüzumunu önemle belirtirim.

Zihni ERENÇİN